

SLOVENSKI NAROD.

Vtorek, četrti in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vsa leta 8 g. — k,
pol leta 4 " — "
četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vsa leta 10 g. — k
pol leta 5 " — "
četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Oznaniła:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Kultura in strast.

V zapadu se dva naroda dušita v „potrebem zlu“, v vojni. Oba ta dva naroda sta baháta, kakor na svetu noben drugi, oba se sama od svojih dasta tisočerekrati zmerjati, da „marširata na čelu kulture.“ Kolikokrat je Nemec vsa usta širno odprl, da bi nam Slovanom povedal, kako nosi le kulturo, človečanstvo, pobaženje v gubah obleke, v kateri se širi. Če tega nismo verjeli, gorjé! Sicer manjekrat, pa vendar tudi, smo čuli o „grande nation“ od Francozov samih. In tajiti, da oba naroda nimata vsak eno največjih literatur, da ima vsak velike duhove med seboj, ki so imeli vpljiv na razvoj vsega sveta — tega tajiti nam ni nikdar v glavo padlo. Ako se zdaj ta dva kulturna, „za človečanstvo in pravost“ delavna naroda po tigersko koljeta, merujoča na to, kako bi drug družemu kri života izpil, ne bomo tu o boji govorili, pač pa hočemo kot stranski opazovalci nekatere prikazni promotriti, ki jih kaže zdanja velikanska vojska.

Ko so lansko leto Slovanje v dalmatinski Boki, trudni krutega tlačenja avstrijsko-italijanske birokracije z orožjem v roci hoteli pomagati si, bil je nemški pisatelj, ki je po vsej Evropi kričal o surovosti, krvoločnosti Slovanov. Iznasel je, da Slovan nosove reže in to raztrbil po vsej Evropi. Po dokončanem upor, so vojaški zdravniki naši po bolnicah v Trstu, Ljubljani, Gradcu, Dunaji iskali tistih breznošnih vojakov, ktere je Bokelj masakriral, pa nikoli nikjer ni bilo nobenega breznošega videti. Ali natančno je Slovanov je bilo gotovo, madež je bil Slovanu nadet, preklical laži ni nihče, najmenj resnicoljubi Nemec.

Ako na Českem kje na ulici živ fantalin eno okno ubije, po konci je vsa časopisna neslovanska drhal, ki kriči o slovanskem barbarstvu. Na Ruskem znajdejo kak izrastek: hitro se poroča o ruski gnjilobi.

Ena pest kmetov je na Janjčjem zapodilo nekoliko nemškujočih ljubljanskih mladičev od škarniceljna in vatla: hitro je bilo pol Evrope o slovenskega kmeta surovem fanatizmu polno.

In kaj vidimo zdaj pri teh kulturnih narodih, pri teh naših večno sitnih in vsilnih učencih?

Komaj so Nemci prve zmage dosegli z daritvijo tolikih živl enj, toliko ljudi, komaj se more reči, da je nemogoče, ka se kolo zaobrne: že so proč vrgli larfo, da se samo s tiranom Napoleonom boré, ter jasno povedo, da hote francoski narod do onemoglosti potlačiti, in mu dve deželi vzeti, ktere ima stotine let, ktere eno dušno hoče jo biti in ostati francoske. Pozabil je ta narod resnicoljubja, da je prej voditelj v njegovem imenu izrekel ravno nasprotno: ne borimo se proti narodu francoskemu, dežel njegovih si ne prilastujemo. — Na človekoljubnem kulturnem Nemškem prepovedujejo javni časopisi (A. Allg. Ztg.) govoriti in postrezati ubogim ranjenim vojnim jetnikom; v imenu humanizma naj se jim jesti dá, sicer pa nič občeati ž njimi! V Berlinu so nekatere gospé kar hoteli iz dežele izpoditi, ker so z jetniki, z neškodljivimi ljudmi, samo nekaj besedi govorile. — Francoski listi, in mi jim vsaj toliko verujemo kakor nemškim, poročajo, da kamor nemška vojska pride, pobere s „kontribucijami“ itd. vse, kar se dá; kdor je na sumu, da se svoje domovine drži, gorje mu. Tacih je bilo od kulturnih Nemcev že po bitvi pri Wörthu naenkrat 26 obošenih, kakor smo v nemških listih brali. To se pa v zdanji nemščini samo pravi: keinen spass verstehen.

Na francoski strani se godi enako. Nemci (nekteri) so iz Pariza izpodeni, proti čemur se je barbarična Rusija najprvo oglasila. V Elzasu kmetje nemške narodnosti po nemških poročilih nemškim puščenim ranjencem, nemške jezike pulijo in nemške vojake bijejo. En časopis se je baje dobil, ki je svetoval težko ranjenim s puškinim kopitom umreti pomagati.

Pustimo daljša naštevane tacih surovosti, gujusne so in pogubljuje jih gotovo poštenjak vsake narodnosti. Ali ta bruna smo kazali zato, ker so v očeh tiste strani, ktera išče vselej pezdurja v naših očeh. Mi tudi razumemo, da je čas razburjen, da strasti kipé, in v strasti človeštvo pade s svoje višine. Nasprotniki naši tega niso nikdar hoteli umeti, vselej so le kamenje proti Slovanu pobirali, sešebno naši lastni izdajalci.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

4. seja 24. avgusta. [Izv. dop.] Po končanih navadnih formalnostih stavi dr. Zarnik nujni predlog, da se pošlje peticija do presvitlega cesarja, da se pomilosté vsi v Janjške in Velške dogodbe zapleteni, ter dokaže nujnost svojega predloga.

Ko je zbornica priznala nujnost tega predloga, ga dr. Zarnik v izvrstnem govoru motivira, in vpleta vmes jako humoristične opazke, ktere občinstvo prejme z mnogimi dobroklici.

Pravi: Stavili bi bili lahko že v zadnje seji ta predlog, pa nismo hoteli rekriminacij in rano še ne zaceljeno na novo odpreti. Pa ko se je čula razsodba o Janjško-Velških dogodbah, je bil po vseh slovenskih pokrajinah le en glas, glas nevolje, kakor Nemec pravi: „schrei der entrüstung“. Nihče se ni nadejal take grozne kazni, zlasti ker ni v duhu časa. Obsojeni so tukaj obtoženci na 2—3 leta, ko so se enake dogodbe drugod po 2—14 dni kaznovale. Ločiti treba politične in navadne prestopke. V laškem „codice penale“ so za enake prestopke kakor so Janjško-Velški le male kazni, in celó veleizdajstvo se kaznuje le s prognanstvom na otok Elba. Na Angleškem so enake rabuke na meetingih med Angleži in Irci na dnevnem redu, pa se kaznujejo le z zaporom na 12 ur. Ko bi tako kaznovali, kakor pri nas, bi bila kmalo cela Anglija v zaporu.

Enake dogodbe kakor na Janjčjem in v Velčah vršile so se tudi v Horovici na Českem, kjer so Nemci česke Sokole napadli in nekatere ranili. Kazen je znašala le 14 dnij. Popolnoma analogna je dogodka v Bistrici pri Bernu, kjer so Čehi nemške turnarje nagnali. Dasiravno so tudi tam nemški sodniki Čeha sodili, je bila vendar najvišja kazen 14 dni, več pa tudi po 2—3 dni. Ne rečem, da bi ne bili sodniki se držali postave, dasiravno vem, da je paragraf vedno enak, če se postavi od zgor ali od spod, pa naš kazenski za-

Listek.

Z rogaške Slatine 22. avgusta.

Kdor misli letos iz toplic poročati, mora s Prešernovim „vremenom“ začeti. V jutro se prikaže prijazno solnčice, in lehkoživni človek — v toplicah še desetkrat lehkoživnejši — že stavlja visoke gradove in kupe nadé na lep dan; in glej! jedva sedeš za topliški obloženo mizo, že se vlije z neba kakor iz čebra. Tvoje lepe nádeje splavajo po vodi doli na „blaženo zemljo ogersko“, žalibože ne več „hrvatsko“. Čudno je, da nam ravno hrvatski jug ves svoj „dim“ in svojo ulago skoro vsaki dan pošilja. Saj ni to morda kakov omen, ali ka-li?

Življenje v naših toplicah je pri tem vremenu tudi vse vodeno, čemur se nij čuditi. Vodo pijemo, da si želodec in drob žolča umijemo; v vodi, z jeklom kaljenej se kopljemo na boj v življenji, ki nas za celo leto čaka; vodene so naše veselice in rekel bi tudi naši pogovori sami; zató tudi „par la consequence“ tudi moje pisemce. Joniški modrijani so pravo imeli, ker so vse vstvarjenje iz vode izvajali.

Gostje se izgubivajo od dne do dne. Z vsakim

dejem jih nekoliko vozov odplava, ali mnogo menje priplava. Slatina stoji v središču dežel in narodov; to kažejo gostje, izmed kterih je največ Srbo-Hrvatov, nekoliko Magjarov in Slovencev; Nemcev vsaj zdaj najmenje. Izmed Slovencev naj imenujem pred vsemi našega učenega Cafa, znanega po svojem ogromnem slov. slovarji, za kterega še pri vsakej priliki marljivo besede nabira. Takó me je te dni predstavil nekemu Rezijanu, ki je tam neki „za črnim Potokom“ domá. S tem Rezijanom je Caf gladko po rezijanski govoril. Rezijan ga je vprčo mene prosil, naj Rezijanom evangelij v njih jezik prevede. In ko včeraj po obedu pridem „črnega“ pit, pripoveduje mi moj vrli Caf, kakó je predpoldnem nekega voznika ujel, ki mu je zopet nekoliko zrn k slovarjevej pogači podal. Tudi mi imamo svojega Jungmana, tudi mi imamo svojega Lindeja, in če nam kdo očita, da Slovani nismo uztrajni in strpljivi, dela nam krivico v nebo vpijočo. Do zdaj slovimo Slovenci najbolj po filologiškem znanji, ali jaz sem popolnoma prepričan, da bi mi tudi v drugih znanostih sloveli, ko bi se nam priložnosti ponudila. Dajte nam učilišč, da se k znanstvu po pravem poti navajamo, in videli in ućakali bodeše čudasa! Za učilišča, dejmo, brinimo se; drugo nam bode privrženo! —

V kopelih in toplicah se shaja človeštvo iz vseh kotov sveta z vsemi svojimi krepostmi in naopakami. Zato tudi v njih ne manjka onih romantiških prigod, kakoršne nam romanisti predstavljajo. Sem naj priromajo naši beletristi; tu naj kakor Turgénjev z lastnimi očmi opazujejo. Dober jim stojim, gradiva je na foliante! Tu lahko vidijo ženico, ki je svojemu možu na nos privezala, da je na Dobrno šla. Mož ima svoje vohune, ki mu poročajo o vsakem koraku, vsakej besedici. Vohun mrežo razpne in piše po moža, in glej! priče, žive priče dokažejo, da je res nezvesta. Mož beži domu proti jugu, dá se ločiti; ona obupna proti severu k svojim roditeljem. Konec romana stori c. k. sodnik. Kaj takega se je že večkrat čitalo; te dni se je tudi prigodilo. Rien du nouveau! —

Proti koncu še eden prigodek v svarilo onim, ki so prebojazljivi. Pred tednom nastane v nekej hiši o polnoči strašen ropot in krik otrok in žensk. Vse je na nogah, ljudstvo vre vkupe; „tolovaji so! ogenj je! oče je znorel in kolje deco? eden se sam morí?“ — Nič nij bilo vsega tega; v postelji so našli — miš in drugi dan je dohtar imel z bolnimi ustrašenci svoje pote. — Takó se živi v kopelih! Z Bogom!

konik je sestavljen v duhu Bachove sisteme, ni za naš čas i. t. d.

Predsednik Wurzbach se poteza za čast in stan sodnikov, dr. Zarnik pa replicira in pravi, da je tudi sodnik človek, tedaj strasten, kakor kdo drugi. Nadalje omenja dogodbe pri Mariboru, kjer so Slovenci napadli, afere dr. Bratkoviča v Celji, ki je bil v ondotnem konstitucionalnem društvu hudo ranjen, in novoveške dogodbe, pri katerih so napadli dr. Serneca in dr. Radey-a — zbog katerih se vendar ni zgodilo nikomur nič žalega, se ve, ker so bili napadeni le Slovenci. Naj se sodi v duhu časa, da se zjednači deljenje pravice v Avstriji. Vrh tega gre tudi pomisliti, da je tu obsojenih 70 oseb, tedaj skoro cela vas, koliko bi tedaj tako dolg zapor prizadel škode v materialnem obziru. Tudi so obsojenci v 10 mesečnem preiskovalnem zaporu več kot dosti storili pokore za svoj čin. (dobro, dobro.)

Wurzbach misli, da deželni zboru ne gre pravica staviti to peticijo, Svetec pa dokaže iz postave, §. 11, da pravo staviti peticije ima vsaka oseba in vsako pripoznano društvo.

Zarnikov predlog se potem potrdi in odda peticijskemu odseku.

Debate o poročnišnici in najdenišnici ljubljanski se udeležita Konrad pl. Eibisfeld in poročevalec dr. Bleiweis. Konrad zagovarja najdenišnico, dr. Bleiweis pa mu podere vse razloge in obvelja predlog deželnega odbora: da prestane najdenišnica 1. julija 1871.

Na interpelacijo, kako to, da pastava o razdeljenji pašnikov še ni potrjena, odgovori Konrad pl. Eibisfeld, da se je zaradi enoličnosti čakalo na določbo o enacijah postavah v družih kronovinah, da je pa on drage volje pripravljen o tem kaj več pozvedeti.

Gledé poročila deželnega odbora, da se prostori nekdanje vojaške stražnice (Hauptwache) tikoma šol in malo dvorišče prepustijo za telovadnico c. kr. učiteljske pripravnice in ljudski šole, se sklone po daljnji debati in ko se je deželni odbor zbog tega nalašč posvetoval: da vsakakoršne naredbe in prenapredbe se naredi na državne stroške, ter da se telovadnica brž umakne, ako bi deželni zastop te prostore potreboval za druge namene.

Potem se volita dva namestnika v komisijo za uravnavanje davkov in sicer: Jožef Zelnik in Franc Urbančič.

Pri volitvi novega oskrbnika za deželno posilno delalnico zahteva predsednik Wurzbach tajno sejo, dr. Kosta pa energično ugovarja, in ker podpira Wurzbachov predlog le 12 poslancev, pride občinstvo nazaj.

Komaj je ta nevihta putišena, se vzdigne Kromer in graja srdito odbor, da je pustil prejšnjega oskrbnika Skodlarja (izvrstnega nemčurja) iz službe. Hvali Skodlarje na vse pretege, da naj bi se mu bila plača povišala, da tacega moža ne bo več itd.

Predsednik Wurzbach prav dobro odgovarja Kromerju, da je vse nadomestljivo, da Skodlar ni hotel več ostati itd. kar pa Kromerja popolnoma spravi iz konteksta, da začne ob papir biti in svinčnik ob mizo vrže. Debate se udeleže še Supan, Svetec, Kromer, pa še enkrat Kromer. Slednjič poročevalec dr. Kosta, ki vse Kromerjeve sitnosti do dobrega ovrže in dokaže, da ravno lani Kromer, kot ud finančnega odseka ni privolil večje plače prosečemu Skodlarju. (Veselost.) S stereotipnim izrazom „es ist die Majorität“ priznava predsednik, da je odborov predlog sprejet.

Za službo oskrbnika so voljeni „v terno“ Kunitbert Drenik, Franjo Kastelic in Karol Tekavčič z 22 glasovi. Birokratična stranka je oddala le 6 listov in na njih zapisala samo ime Ferdinand Wiliher ki je zadnjič volil nemčurje.

Pri debati zaradi prihodnje uredbe muzeje stavi Dežman mali amendement, ki se prejme. Pri 5 in 6 točki, da se muzejalnemu varhu povikša plača na 600 f. predlaga dr. Zarnik, da se preide na dnevni red.

Dasiravno zagovarjajo povečanje plače Dežmanu poslanci Kaltenege, Wurzbach in Kromer, zadnji celó z besedami „Man findet keine Gerechtigkeit bei der jetzigen Majorität des

Landtages,“ obvelja vendar predlog dr. Zarnikov in pade predlog odborov.

Za zidanje farne cerkve v Veliki dolini se privoli 51 1/2 % priklade na vse neposredne davke skozi 6 let.

Proračuni za leto 1871 in račun za 1869 stavbenega norišničnega zaklada Elizabetnega invalidnega zaklada in Saurau-ovega mašnega zaklada se enoglasno potrdé.

V deželni odbor se izvolijo: Za veliko posestvo: Dežman. Za mesta, trge in kupčijsko zbornico: Luka Svetec. Za kmečke občine: dr. Bleiweis. Iz zbornice same: dr. Kosta. Za namestnike Franc Rudež, dr. Razlag, Murnik in Poklukar.

Veliko veselost je uzočil Kromer pri tej volitvi in je sploh že postal „figura comica.“ Ko pride namreč sluga s šarico k njemu, vrže jezno in s tako nepopolno nevoljo volilni listek vanjo, da se je vse smijalo. —

Prihodnja seje 26. t. m.

Deželni zbor štajerski.

(4. seja 23. avg.) [Izv. dop.] Predsednik naznanja, da si je peticijski odbor volil g. Waserja in šolski odbor g. Rechbauerja za prvomestnika. Izroči se nekoliko peticij, med temi nekatere iz malih vas mariborske okolice, po poslancu Seidelnu s prošnjo, naj bi deželni zbor v presres vzel želje liberalnega prebivalstva dolénještirskega. C. Seidl oglašá interpelacijo do vlade zaradi železniških napak na koroški postaji v Mariboru.

Namestnik b. Kübeck bere odgovor na Maassenovo interpelacijo in pravi, da vladni komisar pri zboru konservativnega društva v Hengsbergu ni branil zadržaja znane resolucije, pač pa njeno obliko, mené, da se neutralnost ne sme kazati s tem, da bi se grajale obé vojskujoči se državi. Druga resolucija je bila razžaljiva za prof. Oskarja Schmidta. Namestnik ne more odobravati vedenja komisarjevega, ker je 1. resolucija stala na stališči neutralnosti, torej tam kjer je vlada, druga pa je čisto privatne narave, in bi se smel zaradi nje pritožiti samo žaljeni Schmidt. Namestnik je komisarju že zaukazal, kar se mu je potrebno zdelo. (!)

Besedo dobi g. Herman in blizo takole govori: „Nasvetoval sem adresu na cesarja. Nasvet izhaja od desne strani te zbornice in je adresiran na levo. Da to za naš nasvet pridobim, hočem se potruditi. Upam, da se ne bodem zastonj. Saj so vendar deželni zbori kraj, kjer se računi napravljajo gledé preteklosti, in kjer se je treba sporazumeti za prihodnost. Naš nasvet naj bi priliko ponudil v ta namen. Ako bi nekoliko pogledali v tajnosti preteklega časa, in ako bi nekoliko posvetili, kako so naše javne naprave zgodovinsko nastale, koliko so vredne in kakšen sad so obrodile, ne delali bi tega iz zloradosti, ampak iz patrijotičnega namena, da bi napake odpravili razkrivaje njih vzroke. Saj nič ne pomaga drug drugemu mašiti oči, stvari se le vendar razvijajo. Lahko se moti v svoji sodbi in na tej sodbi zgrajenih dejanjih, kdor noče spoznati svojega nasprotnika, njegovih nazorov in namenov, kdor ga noče pustiti govoriti in mu ničesar privoliti. Razgovorov z nami bi naj se večina tem manj ogibala, ker vendar zlasti mi zastopamo veliko ljudsko množino, in ker bi se sicer videlo, kakor da bi se večina bala dogovorov.

Kaj pa to je res, da se ne bomo nikdar porazumeli, ako bomo pri vsem, kar počnemo, samo po tem vprašali, kar nam koristi in nasprotniku škoduje. Mi hočemo večini in vladi pokazati nova tla, na katerih se moremo gibati in si seči v roke. To so tla enakih pravic za vse. Izven teh tal ni drugega nego boj in prepir. — Nj. Veličanstvo je razpustilo državni in deželne zbore in apeliralo na ljudstvo. Ljudstvo je pri volitvah govorilo. Izvoljeni so svojim volilcem in svojemu patrijotizmu dolžni, da odgovoré na ta apél in da povedó vladarju, kaj ljudstvo misli in želi. Novo izvoljeno zastopništvo ne more mutasto in tiho začeti svojega novega delovanja. Zatorej pričakujem, da bode vsa zbornica podpirala moj nasvet in ga pri glasovanju tudi sprejela.“ Herman na predsednikov poziv svetuje, naj se njegov nasvet izroči sedmeričnemu odboru. Nasvet pade. Pod predsednikovim ugovorjanjem svetuje Maas-

sen deveteričen odbor. Predsednik ugovarja. Maassen z opravičnim redom v roki na § 12. razlaga, da se Hermanov nasvet ne sme kar tako vreči iz zbornice, da se mora po opravičnem redu izročiti ali kacemu stalnemu ali pa kacemu novemu odboru in da ima deželni zbor le odločiti, kteremu teh odborov naj se izroči pravilno in zadostno podpirani nasvet. Herman in Maassen sta zastonj govorila. Predsednik precej osupnen vsled Maassenovih ugovorov po svoje, a proti smislu in besedam postave razloži § 12. opravičnega reda. Res § 12. je bil ob moč dét, zbornica je pozabila na svojo dolžnost, njena liberalnost se je pokazala od najbolj nage strani, ljudstvu in zbornici so bila usta zamašena, cesar ne dobode tirjanega odgovora: a kaj je za to predsedniku in zborovi večini — saj so bili vendar manjšini vzeli priliko govoriti in razkriti, kaj tirja ljudstvo in država!

Volijo se na to odborniki srenjskega odbora. Večina je bila prejšnji dan po posl. Francku in Schreinerju Slovincem obljubila, da se volita dva Slovinci v ta imenitni odbor. Obljubiti, pa biti mož beseda je dvojno. Izvoljeni so bili: Wannisch, Rechbauer, Conrad, Pairhuber, Franck, Hammer, Heilsberg, Liebl, Brandstetter, Weinhandl, Wachtler, Herman in Wasserfall — torej izmed slovenskih poslancev samo oni, kteremu Nemci očitajo, da ni Slovenec. Tudi tukaj je zbornica pokazala, da ne zna spoštovati niti svojih lastnih sklepov (Dominkuševga nasveta), kaj more torej ona družega spoštovati in kdo . . . ?

Zbornica prekliče po nasvetu dež. zbora svoj lauski sklep, da naj se napravi poseben časnik deželno-zborniški (Landtagszeitg.) Sklene se, da tega ni treba. Potrdi se naprava meščanske šole v Gradcu. Sporočilo dež. odbora o napravi spomineka ranjemu nadvojvodu Ivanu izroči se finančnemu odboru. — Asistentom na tehniki se sme izjemoma plača vzhvisati od 500 fl. na 600 fl. Na to sledi tajna seja, v kateri se je odločevalo v osebnih zadevah. Prihodnja seja v saboto. Na dnevnem redu stoji volitev deželnega odbora. Dasiravno zdaj ko to pišemo, g. Miha Herman še ni izvoljen za deželnega odbornika, smemo vendar z vsem prepričanjem naznanjati, da bode g. Herman gotovo že izvoljen na to važno mesto, ko bode večina naših bralcev te vrste dobila v roke. En napredek bomo torej iz letošnjih sej vendar imeli zaznamovati: g. Hermana kot deželnega odbornika!

Kranjske gimnazije pa národna ravnopravnost, vladna pristranost pa nemškutarske namere.

La statistique est aussi la science raisonnée de faits. (Dalje.)

Od leta 1860 naprej so jeli učence pritiskati, da joj! Tako se je precej to leto število izvrstnih dijakov brezozirno za 7 zmanjšalo, če je gimnazija konec leta prav imela 64 učencev več kot poprejšno leto. Enako velja za leto 1862. Toča pa jih je pobijala naslednja leta do 1867. Iz drugih krajev izgnani učitelji so se pritaknili k naši gimnaziji, učenci so si delali od leta do leta večjo gnječo in trebili so jih brez vsega usmiljenja. Tako je l. 1862 ena tretjina vseh učencev imela dvojko ali trojko. Število odličnih dijakov se je zmanjšalo na 98 glav t. j. malo malo več, kakor smo jih imeli l. 1853 (86 odličn.), če je prav število vseh očitnih učencev od 390 naraslo na 642. Le zadnji dve leti (1867 pa 1868) je ono neusmiljeno trebenje nekoliko prenehalo; tudi leto 1869. se skoraj popolnoma sklada z ravno omenjeno ugodno razvrstitvijo. Naj še za to leto pristavim za vse tri gimnazije skup dotične številne razmere v odstotkih

1869 (šol. l.)

Gimnazija	Pregled v odstot. (%)		
	E. I.	2. 3.	0
Ljubljanska	88	11.4	0.6
Novomeška	73.4	26.6	0
Kranjska	83	5.7	1.3
Vse gimnazije posred. %	85.5	14	0.5

Razvrstitvene razmere novomeške gimnazije so v 20letni dobi ostale si zlo enake; le zadnje šolsko leto se precej loči od poprejšnjih, ker četrti del vseh dijakov je konec leta dobilo drugi ali tretji red. Pred ko ne pa so med njimi tudi tisti, ki so po počitnicah preskušnjo ponavljali. Novomeška gimnazija se dá primerjati z ljubljansko le od l. 1854 naprej, ko se je začela popolnjevati. Gnječa je zmiraj večja v prvih razredih. V te, zlasti pa v prvega vstopijo ugodni in neugodni dečki, ki so sprejemno preskušnjo srečno prestali. Med njimi pa jih je vendar dosti, ki nimajo potrebnih zmožnosti za gimnazijske uke, kot je zadnjič „Zgodnja Danica“ to prav dobro povedala (govorila je o spričevalih ljudskih šol, ki jih ministerstvo hoče odpraviti — postavno je je že odpravilo!) Tudi kazalo kranjske gimnazije očitno spričuje dotične razmere.

Učni jezik jih v prvem razredu in sploh na nižej gimnaziji najbolj tare. S kmetov prišedši smo tičali v klopéh kakor bi bili pribiti, poslušali in zévali, kaj nam učitelj nemški razklada. Vse zastonj, razumel sem komaj deseto besedo! In kakor se je nam godilo, tako se godi od leta do leta stoterim drugim učencem, sinovom slovenskih starišev. Ponemčevalna vlada pa njeni nemški učitelji bi za nas Slovence res bili imeli iznajti poseben „Nürnberger Trichter“, da bi se bili za gimnazijski poduk nemške „Cultursprache“ v dveh urah naučili! Ali ni prečudno, da ta nenaravna sistema premodre naše vlade nas uči tuje jezike na podlagi nam neznanega tujega! Kakor se bi jaz hotel na podlagi japonskih slovnice in knjig učiti pri japonskih učiteljih kitajskega, če prav ne znam besedice japonski! Razgovori o tej preveliki bedakosti skrbljive c. k. vlade, ki slovenske otroke štuli v nemške šole, so po naših listih in knjigah, v naših zborih in taborih tako nespodkopljivo in popolnoma dognani, da bi zares bilo vodo v Savo nositi, ko bi jih hotel tukaj ponavljati. To najvažnejše slovensko vprašanje ne bo zginilo iz dnevnega reda, če c. k. vlada nam še prav trikrat ne odobri prepohlevne šolske postave. Naj Nemci in nemškutarji še tako zlo ropotajo in se repenčijo, mi moramo pribojevati našemu jeziku djansko pravico, ki mu je po božjih in človeških zakonih priznana.

„Usmiljenih Samaritanov“ poslanec g. Kljun je v državem zboru (upajmo, da je kakor usiljeni poslanec zadujkrat nas grdil v državnem zboru!) pri občni debati nasproteval Tomanu in Petrinu. Na Švico kazaje pravi med drugim (stenog. Berichte, str. 202). „Tam (v Švici) se manjšina mora udati večini.“ G. Kljun je celo ukazal te besede tiskati z razpetimi črkami. Iz besedi kot iz dotičnih stavkov sledi, da se besede jemljejo kot so zapisane. Statistkar Kljun pa je vendar tako nesramen, da pri nas zahteva, da bi se večina (Slovenci) morala udati manjšini (Nemcem pa nemškutarjem). Dosleden padovski dohtar itak nikoli ni bil! Dalje pravi: „V Švici ni nikakoršnega prepira zaradi jezikov.“ Gotovo ne, ker so dotični narodi drug drugemu v tem oziru si enako pravični, kot v drugih gmočnih zadevah. Po tem Švicarjem gotovo ni treba posebnih dotičnih določeb, posebnega §. 19. Res smešno od preučenega dohtarja, da je tako resnobno zavijal dotične stavke. On bi moral vendar vedeti, da so to slednjemu — in tudi dr. Kljunu — (kakor pravimo) prirojene pravice: in republikanski Švicarji si jih natanko varujejo. Tudi Slovenci radi dašé g. Kljunu vse §. 19. in druge enake določbe in naročbe naše c. k. vlade, ko bi pravica našega jezika le djansko obveljala v uradu in šoli. Gospod Kljun bi potem videl, da se zastran narodnosti ne bomo ž njim nikoli več pravdali. Le to je pravi vzrok miru in sprave med švicarskimi narodi, ne pa to, kar sedaj definitivni ministerski svetovalec na taistem mestu poudarja: „Svoboda je tam prvo načelo; najpred svoboda potem še le narodnost. Ne pa nasproti, kakor naši narodnjaki zahtevajo.“ Levica je na to zaklicala g. Cenetu pričakovani „dobro.“ Glejte ga zvičajnega dohtarja! kakor da bi mi Slovenci bili za sužnost, za samosilno vlado. Koliko postav so naši narodni zastopniki že nasvetovali, ki so se vladi in ž njo zvezanim Nemcem in Nemčonom zdele preveč pravične, — pre-svobodne. Šolska postava deželnega zbora gotovo ne

vklepa Nemcev v slovensko železje in vendar jo pri vsakej priliki svobodoljubni Nemci spodbijajo. Naj svoboda le v resnici, v dejanji obvelja, Slovenci jo gotovo ne bomo zatirali.

Je suis de ceux qui considèrent la nationalité comme le premier des biens. Je ne crois pas qu'il puisse être jamais nécessaire de lui sacrifier la liberté; mais ce sacrifice même, s'il était indispensable, je ne hésiterais pas à le faire momentanément pour empêcher mon pays de tomber sous le joug de l'étranger.“ Tako je govoril preslavni Francoz Arago, učenjak izmed najprvih učenjakov našega stoletja, govornik, da mu ga skoraj ni bilo para in mnogo mnogo let poslanec v francoskem corps législatif. Kaj bo rekel Cene Kljun k tem besedam preslavnega moža, ki je pri slednji priliki resnico in pravico črez vse ljubil in zaradi svoje nesebičnosti in nepri- stranosti po starem in novem svetu skoraj še bolj slovil kot po svojej učenosti, po svojih temeljitih preiskavah in nepozabljivih znajdbah. Narodnost stoji pred svobodo, ker brez obveljave narodnosti, — pri zatiranji narodnega jezika v uradih in šolah se o svobodi dosledno govoriti ne da.

Cene, če prav le poslanec „usmiljenih Samaritanov“, se bo gotovo poboljšal v prihodnjem deželnem zboru in kljubu svojemu sedežu za petjo govoril za šolsko postavo naših narodnih zastopnikov. Vsaj nadejati se je tega po besedah, ki jih je v Novem mestu priča volicev govoril, ko je za njivove glase moledval. „Naj bi se razni narodi naše države med seboj spravili. To pa je le mogoče, ako ravnopravnost vseh narodov obvelja. Vederemo, če se bo Kljun (v deželnem zboru) potegoval za spravo narodov.“

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Novega mesta, 23. avg. (—) [Izv. dop.] Dopis v ljubljanskem „Tagblattu“ šte. 186 — „Rudolfswerth 16. August. — Ein Čitalnica-Ausflug“ je poln razdražljivih in razžaljevih laži in sumenj od začetka do konca, ki kažejo popolnoma umazani namen in hudobni značaj dopisuna iz sredenoveške „inteligencije in kapitala.“ Potreboval je pa tudi 16 dni zato, da si je nabral materijala za svoje laži. — Naj prej pripoveduje, da je bil pravi namen shoda „tabor.“ Res strašna beseda, ktere pa g. dopisun ni porabil na pravem mestu. Če mu je že novomeška čitalnica toliko mar, naj bi bil svoj nos utaknil tudi v povabilo odbora na društvenike, da bi bil videl, da se vabijo le društveniki na shod. — Sicer pa je zdaj enkrat g. dopisun imel povekšalne očale, ker je videl več agitatorjev celo iz Metlike. — Na javnost zleče tudi c. k. častnika, da je po naključbi prišel v družbo, in da je potem z družbo v razprtje prišel zato, ker ni hotel piti: „na zdar in živio ruskega cara.“ — Kar je v tem razžaljevega za g. častnika, gré odbijati njemu, kar pa zadeva družbo, ktero imenuje „rusofile Festlagerer“, odgovorimo to, da na ruskega cara nikdo ni napijal. — Kako da je dopisun stvar po svoje zasuknil, je razvidno iz napitnice, ki se je glasila tako-le: „V kolo vzajemnosti slavjanske jemljem tudi ruski narod, ki ima poklic rešiti kristjanske Slovence turškega robstva.“ Zapopadek teh besed je nekaj vse družega, kakor dopisun ljudem laže. — Slednjič dopisun veselje kaže nad tem, da se je na poti domu en voz prevrnil, in neki hlapec ubil. Da se voz zverne, to se je že mnogokrat zgodilo, da je pa hlapec tisto noč doma v Novomestu po nesreči padel in se do smrti pobil, to nesrečo društvu in shodu podtikati zato, kar se je gospodar vdeležil shoda, in ker je hlapec bil voznik, — je nemumna bedarija. — Dopisun bi bolje storil, če bi gledal na „Excesse in Skandale“ ki se v Rudolfovem po dnevi sred trga delajo od njegove stranke; pusti naj pa druge ljudi pri miru. Ako bi bilo to res, kar on piše o dirjanji z vozi in o razsajanji po mestu in o napadu pri mestnih skednjih, bi o tem morala tudi kaj

vedeti sodnija in policija. — Priimek „Agitator“ zavr-nemo dopisunovi stranki nazaj, naj ga rabi zopet pri prihodnjih volitvah, pri tej priliki agitatorjev na naši strani ni bilo treba. G. Kalčič je pa pošten meščan, kateri si s pridnimi rokami služi premoženje; za ljudi take baže kot je dopisun, se on ne briga. Čemu ga žaliti? — Ravno tako je novomeška čitalnica v svoji celoti mirno društvo in v političnih zadevah nikakor nevarna. Zakaj jo z lažmi napadate?

Iz Gorice 18. avgusta. [Izv. dop.] Zadnjo soboto so imeli tukajšni slovenski deklamatorji, katerih je bilo letos 25, svojo preskušnjo. Deklamovati so štirje učenci in izvršili svojo nalogo dobro; imenujem tu bar. Sammen-a, Nemca, ki je izgovarjal prav čisto in razumljivo, pa Glavackega, ki je deklamoval Ljudmilo Toman-ovo naravno in občutljivo. Tudi ostala dva sta pokazala, da umeta najti misel in občutek, kterege je pesnik vdihnil delu, kar kaže že velik napredek na tem polji. Razen enega, so vendar vsi včasih pozabili dobrodejnega spreminjanja glasu pri enakovrstnih stavkih. Konec preskušnje se je poslovil učitelj deklamatorike g. dr. Lavrič od svojih učencev in je priporočil onim, ki odidejo na više šole, da naj hodijo po glediščih, zborih in parlamentih ter poslušajo tam govornike ter jim rekel, naj stopijo včasih tudi sami na oder; druge ki še ostanejo v Gorici, je pozval, naj se tudi v prihodnje prav marljivo udeležijo teh uče in privabijo tudi novih učencev. Tako se bo menda namén dosegel, da postanejo nekteri dobri govorniki, katerih potrebuje vsak, posebno pa naš slovenski narod.

Iz Istre, 24. avg. [Izv. dop.] (Deželni šolski nadzornik.) Ernest Gnad, naš deželni šolski nadzornik, bode nas zapustil; prestavljen je v Innsbruck na Tirolsko. Hvala Bogu, da bode odrinil. Za nadzorovanje naših šol je bil popolnoma nezmožen; on ni znal ni ene besedice našega slovanskega jezika — niti slovanskega niti srbohrvaškega.

Druge njegove zmožnosti ali prav nesmožnosti so bile že pred letom v „Slov. Narodu“ natanko opisane o priliki, ko je c. kr. vlada nam tega prečudnega šolskega nadzornika vrnila. In v resnici kaka ironija, se na postavo od 26. marca 1869 sklicavati in ob enem naši deželi tacega šolskega nadzornika dati! Kakor da bi se c. kr. vlada pa c. kr. namestništvo v Trstu norčevalo s svojimi postavami! Kako si je c. k. vlada sama v zobe bila, priča glasoviti §. 19 še zmiraj veljavnih temeljnih postav! Če mislimo na zmožnosti našega doseadanega nadzornika, ki je poprejšna leta na Laškem učil otroke: „der-die-das“ sklanjati, se moramo c. k. vladi čuditi, da je njej vsak priliznenec za najvažnejšo službo dober, če le v njen rog trobi. In tak slaboten filolog, ki se na realne predmete še toliko ne zastopi kot zajec na boben, ni nadzoroval samo naše ljudske pa srednje šole, ampak celo mornarsko učilnico na kvarnerskih otocih!

Koliko je storil za istersko šolstvo? Gledé na ono isterskih Slovanov — prav nič. In vendar je nas dobre tri četrtine vseh isterskih prebivalcev. Ker je E. Gnad se z Lahy lahko porazumel, zvezal se je ž njimi in zlasti s popolnoma italijanskim deželnim šolskim svetovalstvom v Poreči na to delal, da so se med Slovani ljudske šole poitalijančevale. Nova šolska postava, njeni c. kr. deželni šolski nadzornik pa zadnjega italijanskega deželneaa zbora srenjska postava so zadnje leto posebno krivi, da se italijanstvo širi po slovanskej Istri. Kam bomo prišli! Slepa Avstrija!

G. Fr. Blažič iz Dolenje-vasi je na prvem našem taboru v Kubedu v lepem govoru temeljito dokazal, kolika krivica se Slovanom v Istri godi. Z velikim navdušenjem smo glasovali za narodne šole. Pri takih pa je treba tudi narodnega deželnega šolskega nadzornika. Nadzornika moramo dobiti, ki bo tudi slovanski jezik — za prav deželni jezik isterskega polotoka znal dobro govoriti in pisati. Rado-vedni smo, kacega moža bo sedaj tržaška namestnija za to prevažno službo nasvetovala dunajskemu ministertvu.

Politični razgled.

Zadnja poročila z **bojišča** pripovedujejo, da je zrna pruske armade, kraljevi glavni kvartir preložen v Bar-le-Duc, t. j. kacic 6 milj na poti proti Parizu. Prve straže pruske vojske segajo že do Chalonsa. Francozki „Figaro“ poroča, da je bil 24. t. m. med Chalonsom in Verdunom boj, v katerem so Francozje zmagali. (Najbrž nevažen boj prvih straž.) Pri Metz so generalu Bazainu nasproti pustili Prusi en del vojske, drugi del je začel, kakor rečeno, marširati proti Parizu. Francoska vojska, kar je je pod maršalom Mac Mahon-om stalo v taborji v Chalons-u, se je umeknila proti Parizu. Pod obzidjem pariškega mesta bode torej odločilna bitva. — V gorah Vogeskih so se naredila med francoskimi kmeti oborožena krđela, ki Pruse od strani nadlegovajo, ceste zagrajajo in živež skrivajo.

Kako močna sta nasprotnika se zračunati ne da. Vendar kaže, in dosti glasov za to govori, dase utegne Prusom še na zadnje sreča skujati. Dunajska „Militärzeitung“ n. pr. sešteje, da so Prusi dozdej v vsem izgubili 58.000 mrtvih; ker na vsacega mrtvega prideta vsaj dva ranjenca ali za boj nepripravna, zmanjšala se je pruska vojska že za 160.000 do 170.000 mož, ktere so morali z mladimi nevajenimi rekruti in rezervisti dopolniti. Pred Pariz bi po nemškem računu utegnili priti 400.000 Prusov. Koliko moči bodo Francozje pred Parizom tej vojski postavili nasproti, odvisno je od tega, koliko je vojske zbral Mac Mahon v Chalonsu in general Trochu v Parizu. V Pariz so poklicani vsi pomorski vojaki, in na obzidje so postavljeni kanoni iz vojnih bark.

Trdnjavo Strasburg Prusi oblegajo. 24. t. m. je bil ves dan boj s kanoni. Leva stran trdnjave je v ogenj prišla in zgorela, ravno tako arsenal (delavnica in hranilnica orožja). Iz trdnjave so razstrelili takraj Rene ležeče mesto Kehl, v katerem je mnogo hiš zgorelo. —

O človeškem mesarjenji, ki je bilo 18. t. m. se „Politiki“ iz Stuttgarta telegrafira: „Major Fries, kateri je denes od armade sem prišel in je reči sam videl, pravi, da tacega prelivanja krvi nima še nobena bitva skazati kakor ona 18. t. m. Francozje so strahovito delali. Pruske armade je bilo še enkrat več, pa ni mogla nič opraviti. Šele ko so na enem krilu Prusi Francozom tudi za hrbet prišli, se je zmaga k Prusom obrnila, a še potem so se Francozje junaško držali. Na bojišči pri Gravelotti je bilo cele kupe mrtvih in ranjenih, ni bilo mogoče proč spraviti jih tistega dne; dosti ranjenih, ki so čez noč na polji med mrtvimi ležali, je tudi tam umrlo.“

Da Francozje še menj mislijo mirstoriti kakor zmage pijani Nemci, da je klanja še le začetek ter da bo v Parizu še le določanje, mislijo vsi dopisniki iz Pariza. Eden piše: „Gambeta tirja le osem dni prej vedeti kedaj se obleganje začne, da bode ljudsko maso organiziral za boj po ulicah. On trdi, da se bode pariško ljudstvo spogumom in divjostjo borilo. Prostovoljni strelci iz vseh krajev Francoskega, vsak z dvocevno puško in s pulfrom previden, prihajajo. Predstojnik puškarjev v Parizu je obljubil v malo dneh zgotovljenih 300.000 pušk.“ Pariško ljudstvo je navdušeno in časniki prorokujejo, da bodo Prusi na Francoskem našli svoj grob.

Kakor „Tagbl.“ „iz zanesljivega vira“ poroča, je adresni odbor kranjskega deželnege zbora že določil vse točke, o kterih se bode govorilo v adresi. Pred vsem se bode razpeljal škodljivi vpljiv, ki ga je imela decembarska ustava na kranjsko deželo, tirjala se bode razširjena avtonomija v smislu oktoberske diplome in to, da se administracija in šolske zadeve čisto prepusté deželnim oblastnjam. Poslanci se bodo v državni zbor volili le „ad hoc“ in se smejo kranjski poslanci udeleževati samo posvetovanja o proračunu in pa volitev v delegacije, vseh drugih posvetovanj se imajo izogniti. Glavne pritožbe v adresi bodo: vpljivanje vlade pri volitvah, nepotrjenje postav, ktere je sklenil deželni zbor itd. Dr. Costa tirja, naj se v adresi tudi omenja, kako se je katoliško čustvo kranjskega prebivalstva žalilo s šolskimi in medverskimi postavami; dr. Zarnik je izrekel željo, naj se ta pritožba

natanko detaljira. Zedinjenje Slovenije se bode podpisalo s poželjivostjo Pruske, ki namerava svoje meje raztegniti čez Avstrijo do jadranskega morja. Poslanec Svetec ima nalogo osnovati adresu. Posvetovanje o njej pride komaj v ponedeljek na vrsto.

Čehi so pri volitvah poslancev v kmečkih in mestnih okrajih zopet sijajno volili svoje deklarante, po večini enoglasno. V Pragi so dobili še enega poslanca več, kakor so jih imeli zadnjič. Med Nemci na Českem so propali na 11 krajih kandidati praške kazine proti mirnejšim Nemcem. O volitvah velikih posestnikov, kateri določujejo česko ali ustavoerno večino v deželnem zboru, do zdaj ko to pišemo ni še cel izid znan. Veliki posestniki iz skupine fideikomisa so z 19 glasi proti 4 volili svojih 16 poslancev v narodnem zmislu. Naj poslednji telegrami poročajo, da je vse upanje, ka so zmagali patrioti tudi v velikem posestvu nefideikomisne skupine. Potem bi imeli Čehi večino v zboru.

V Pragi je bilo po dokončanih volitvah nekoliko hrupa na ulicah. Krđelo ljudi je delalo pred nemško kazino in nemškim glediščem mačjo muziko. — Kompanija vojakov jih je razkropila. Ranjen ni nobeden.

Iz Belgije, kateri je ostra neutralnost zagotovljena in naložena, se poroča, da so Prusi hoteli ranjence preko belgijske zemlje prevažati, ker se bojé, da ne bi zavoljo nakopičenih bolnikov okolo Weisenburga prikazale se kužne bolezni. Francozje so izrekli, da je to prelomljenje neutralnosti, torej Belgija ne dopušča prevažanja.

Iz Afrike se nemškemu listu piše, da je vest o pruskih zmagah prišla v Algier, ter da vsled tega ni nemogoče ka se Arabci (dozdej pod francosko vlado) spuntajo.

Razne stvari.

* (Slovenska prednašanja na graškem vseučilišču) so bila menda samo politična vabila, uresničila se ne bodo še tako hitro. Gotovo ne še prihodnje leto. Kakor slišimo, stavi vlada prihodnjim docentom take pogoje, da jih ne more nihče sprejeti, kdor se ni skregal sam s seboj in s svojo prihodnostjo. Dva izvrstna slov. jurista in doktorja sta se bila že za prednašanje odločila in tudi oglasila, a sta zopet odstopila, ko sta slišala, kaj in kako.

* (Naše učne moči.) Zadnje „Novice“ so se potrudile s številkami in imeni dokazati, kako lažnjive so sumnje onih narodnih nasprotnikov, ki trdó, da nimamo učiteljev, ki bi bili sposobni slovenski podučevati na slovenskih gimnazijah. Naštele so ne več nego 128 slovenskih učiteljev in 10 kandidatov. Gotovo število še ni popolno. Kar smo mogli v naglici videti, je izpuščen n. pr. g. Vinko Borštner, izprašan iz matematike in fizike za vso gimnazijo, zdaj suplent na deželni tehniki v Gradcu; g. Firbas, filolog, zdaj odgojitelj pri grofu Buqoi in še drugi. —

* (Stolni dekan dr. Jan. Pogačar) je izvoljen za stolnega prošta; v nedeljo je bila slovesna inštalacija.

* (Čast. g. Koprivnikar) ni pomilosten. Golob in masel sta tedaj vse dosegla, kar sta nameravala.

* (Katoliško-konservativno društvo) v Mariboru si je svoj odbor tako-le izvolilo: gosp. Ferd. grof Brandis, načelnik, g. J. Majciger, načelnikov namestnik, g. Juri Matijašič, denarničar, g. Davorin Kovachič, zapisovalec, g. Jož. Flek, knjigar, g. dr. Mat. Prelog, g. Marko Glaser, g. dr. J. Ulaga, g. Fr. Dovnik, g. Janez Kandler. Namestovalci: gg. Jož. Ferline, Jož. Šuman, Lovro Hribar, Matija Modrinjak, Jožef Pajek. Odbor je imel 21. avgusta prvo sejo, ter se posvetoval o poslovalnem redu. — Dalje se je določilo, da se bodo vsaki prvi in tretji ponedeljek v mesecu ob 7. uri zvečer redne odboro ve seje vršile, ako bi pa posebno važen dogodek zahteval, se bodo odborniki tudi izvenredno zbrali. — Društvenikom se bodo občni zbori po tiskanih vabilih naznanjevali. — Prihodnji občni zbor je namenjen polovico meseca septembra.

Dunajska borsa 26. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	55 fl. 50 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov.	— „ — „
Enotni drž. dolg v srebru	64 „ 60 „
1860 drž. posojilo	91 „ — „
Akcije narod. banke	685 „ — „
Kreditne akcije	246 „ 75 „
London	125 „ 75 „
Srebro	124 „ — „
Napol	10 „ 3 „

Jaz Viljelmina Rix

vse depote razpusčila
zarad ponarejanja. Moja
prava pasta Pompadour,
tudi čarobna pasta ime-
novana, nikdar ne ostane
brez vspeha, ki je vzvišen
nad vsako pričakovanje,
edino garantovano sred-
stvo za hitro in nezmot-
ljivo odpravljanje vseh
mozoljev na obrazu, sa-
jevecev, peg, sinj in ogor-
cev. Garancija je tako go-
tova, da se denar retour-
pošlje, ko bi vspehi izo-
stali. Fiskerc te izvrstne
paste s podukom 1 f. 50 kr.
(S)

Posilja se po povzemni a. v.
(Nachnahme).

**Pasta
Pompadour.**

šukaj javno izrekan, da
em kot vdova ranjk. dra.
A. Rixa že osem let e-
dina in sama izdeloval-
ka prave in nepokvarjene
original-paste Pom-
padour, ker le jaz po-
znam skrivnost priprav-
ljanja. S tem torej na-
znanjam, da se odsehal
omenjena pasta Pompadour
nepopačena dobiva le
v mojem stanovanju na
Dunaji, Leopoldstadt,
grosse Mohrengasse 14, 1.
Stiege Thür 62; svari-
naj se nikjer drugje ne
kupi, ker zdaj nimam
ni depota ni filiale in sem

Ko bi ne imela zaše-
ljenega vspeha, bode se
denar brez ovir nazaj
poslal.

Zahvalna pisma se ne razglašajo.

Brez medicin in brez dijete

se zdravijo, ozivoma zlajšujejo vse nervozne bolezine s pomočjo
glavno-therapeutičnih aparatov,
edinih, ki res zbujaajo galvanični tok v telesu (posijo se vedno na telesu) in čijih intenzivnost za-
dostuje, vodo razdeljevati.

Poroki smo, da ti aparati storé svojo dolžnost in prosimo, naj se ne stavijo v eno vrsto
z navadnimi reumatičnimi verigami in enakimi priporočbami, ki so vsemu velikemu kričanju kljubu
brezuspesne in nerabljive in na kterih se ne dá dokazati najmanj elektricitete.

Naši aparati, edini rabljivi te vrste, gotovo takoj odpravijo glavo- in zobobol, najtrdovrat-
nejše kašljanje v eni noči, reumatizmus, želodčni krč, bolečine v telesu, vratu, hrbtu in prsih, bo-
denje protinsko in druge bolezine v kratkem času.

Galvano-therapeutični aparati se izdelujejo v treh velikostih, za otroke po 3 tolarje, za
odraščene po 5 tolarjev, in posebno močni za odpravljanje trdovratnih bolečin po 7 1/2 tolarjev.
Posiljamo jih takoj, ako se nam dopsije zaznamovana svota. Dopsije prosimo frankovane.

[1]

Adolf Goldstein & Comp. v Berolinu, Fürstenstrasse 22.